

Trans X İstanbul (2014): Bu Toplumda Bir Madilik* Var!

Ali Ulvi Uyanık – Ekşi Sinema

<http://www.eksisinema.com/trans-x-istanbul-2014-bu-toplumda-bir-madilik-var>

Perşembe, 24 Nisan 2014

Gerçek: Uluslararası hukuk ve sağlık örgütleri, LGBT (*lesbian, gay, bisexual ve transgender*) hakları / tanımları konusunda, özellikle Dünya Sağlık Örgütü'nün eşcinselliği hastalık kapsamından çıkardığı 1990 yılından bu yana önemli ilerlemeler kaydetti.

Gerçek: Yapılan araştırmalar, ırkı, dili, dini, eğitimi, mesleği ne olursa olsun insanın olduğu her yerde, yüzde 13'e varan oranlarda eşcinsel nüfusun olduğunu ortaya koymuştur.

Gerçek: Evrensel insan hakları kriterleri çerçevesinde, cinsiyet yönelimi ve cinsiyet kimliğine dair doğru tanımlamalar geçerli hale gelmiştir.

Gerçek: Demokratik ülkelerin tamamına yakınında LGBT bireylerin eksik yasal haklarının da verilmesi yönünde adımlar atılmaktadır.

Gerçek: Uygar dünyada LGBT haklarının verilmesinde, hukukun üstünlüğü ve tüm vatandaşların özgür ve eşit olduğu ilkelerinden hareket edilmektedir.

Türkiye gerçeği: 1980 darbesinden sonra LGBT hakları açısından her şey donmuş gibidir.

Türkiye gerçeği: Toplumsal / bireysel ikiyüzlülük, ailevi/çevresel dayatmaların katılımıyla şiddete bulanmaktadır. Özellikle erkek bedeninde kadın ruhu hisseden ve tek seçeneği seks işçiliği olan trans kadınlara yönelik talebin yüksekliği, ikiyüzlülüğün de açık göstergesidir.

Türkiye gerçeği: Homofobi ve cinayetlerle damgalanan transfobi, devletin sağlık, emniyet, yargı birimleri tarafından da üstü örtülü biçimde desteklenmektedir.

Türkiye gerçeği: Her düzeyden aile, çoğunlukla, 'normal' olmadığını fark ettikleri çocuklarını dışladıkları için trans kadınların hayatları, ruhsal çalkantılar, öldürülme korkusu, aile özlemi üçgeninde yitmektedir.

Türk Sineması'na dair gerçek: Türk Sinemasının ticari kanadı, eşcinselliği ve LGBT bireyleri komedi unsurları olarak kullanmaya devam eden bir sakillik içindedir. "Zenne" gibi ışıltılı popüler işi bir yana bırakırsak, 2010 yılında *Emre Yalçın*'ın gerçek trans bireylerle çektiği "Teslimiyet" kurmaca filmler içindeki en doğru örnektir. Yine *Elfe Uluç*'un "Aziz Ayşe"si de, hem takip ettiği bireyin, hem de Tarlabası'nın yıllara yayılan hayata tutunma mücadelelerine tanıklığıyla önemlidir.

Şimdi bir film daha var. İstanbul Film Festivali'nin "Sinemada İnsan Hakları Yarışması" bölümünde karşımıza çıkan ve 'Özel Mansiyon' alan "Trans X İstanbul".

Bu ülke sanatçılarının yaklaşmadıkları bir meseleye Alman kadın yönetmen Maria Binder eğilmiş, ilk kez dokuz yıl önce tanıştığı Ebru K. takma adlı trans kadının yanında dolaşarak katmanlı bir belgesel imza atmış. Slogan şu: "Biz değil siz değişeceksiniz". Neden?

İkiyüzlü davranan, dışlayan, şiddet uygulayan, insani olmayanlar değişecek. Değişmek zorunda. Ebru K. trans bireylerin alt sınıfında yer alan ve hayatla, her gün, boynuzlarından tutup devirmek zorunda oldukları bir boğa gibi mücadele eden arkadaşlarını dolaşıyor, seyirciyi de bu dünyanın kapılarını açıyor. Avcılar'da oturdukları sitede karşılaştıkları berbat, zorlayıcı, dışlayıcı tutum ve davranışların ortasında korkular yaşayanlardan, kentsel dönüşümün acımasızca bedenini ve ruhunu yok ettiği Tarlabası'nda inanılmaz zor durumda olanlara...Gezi Direnişi'ne ve bir trans birey cinayeti sonrasına uzanan bir capcanlı tanıklık bu. 51 yaşını devirmiş Ebru bir bölümde Zonguldak'a, geride bıraktığı ailesinin yanına, çocukluk anılarına, evine, bahçesine dönüyor.Yine erkek kardeşine görünmeme korkusuyla, sadece annesi ve kız kardeşiyle görüşerek.

Maria Binder, bu toplumun sosyal psikolojik kodlarını ustalıkla gizlediği filmine, annesini de dahil ediyor; 85 yaşındaki hemşire emeklisi Margarethe, Ebru ile birlikte zor durumdaki trans bireyler için bir ev düzenliyor.

Belgesel, ne denli kırılğan olsa da, hayatın olgunlaştırıp direnç kazandırdığı Ebru'nun kendine son derece güvenen ve zorluklara her zeki insan gibi mizah penceresinde de bakmayı bilebilen kişiliğinde, azınlığın iki yüzlü toplumu değiştirme inadına hayran bıraktıyor. Bu, farklılıkları görünür kılmayı hedefleyen siyasal bir duruş ve insan olmanın gereklerini çekinmeden, açık sözlülükle anımsatma tavrıdır. Ebru, insan gibi insandır!

Not: Bu satırları yazarken bir trans kadın daha öldürüldü ve belgeselde de yer alan genç bir trans kadın küçük bir yürüyüşe önderlik ederek nefret cinayetleriyle ilgili bildiri okudu. Yani, iki yüzlülük bir can daha aldı!

*Madi: Kötü, fesat.